

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

**WSPÓLCZESNE
NIEMCY**

- Prawo do dziedzictwa kultury
a własność dzieł sztuki i zabytków
- Nowa koalicja rządowa w RFN
- Rosja w polityce zagranicznej RFN
- RFN – Polska w październiku 1956 roku
- Wizyta Willy Brandta w Warszawie
w 1985 roku
- Festiwal Wagnerowski w Bayreuth
- Niemieckojęzyczna emigracja
w Polsce 1933-1939
- Kabaret polityczny „Die Pfeffermühle”
- Mieszkańcy Gubina o Niemcach
- Identyfikacja narodowa wysiedleńców
z Polski w Niemczech
- Odpowiedzialność przywódców
wschodnioniemieckich za śmierć
uciekierów z NRD
- Jubileusz Friedricha Schillera w NRD
w 1955 roku
- Śmierć Marion Dönhoff w prasie polskiej

2006

2

(319)

Wydawnictwo IZ Instytut Zachodni PL ISSN 0033-2437

*Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu*

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

Instytut Zachodni

PRZEGLĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI

WSPÓLCZESNE NIEMCY

ARTYKUŁY

<i>Jan Pruszyński</i> , Prawo do dziedzictwa kultury a własność dzieł sztuki i zabytków	3
<i>Maria Tomczak</i> , Nowa koalicja rządowa w RFN	15
<i>Andrzej Guział</i> , Miejsce Rosji w polityce zagranicznej RFN a szanse na wspólną politykę wschodnią UE	31
<i>Robert Łoś</i> , RFN – Polska w okresie przełomu październikowego 1956 roku	49
<i>Bernd Rother</i> , Wizyta Willy Brandta w Warszawie w grudniu 1985 roku. Okoliczności i fakty	67
<i>Maria Wagińska-Marzec</i> , Konflikty wokół Festiwalu Wagnerowskiego w Bayreuth	83
<i>Marek Andrzejewski</i> , Niemieckojęzyczna emigracja w Polsce w latach 1933-1939	109
<i>Katarzyna Jedynakiewicz</i> , Emigracyjny kabaret polityczny „Die Pfeffermühle” Eryki Mann (1933-1937)	129

MATERIAŁY

<i>Henryk Kuszczak</i> , Opinie o Niemcach. Postawy mieszkańców Gubina	161
<i>Magdalena Tomaszewska</i> , Identyfikacja narodowa młodych „późnych wysiedleńców” z Polski w Niemczech	189
<i>Monika Mardas</i> , <i>Adam Szymaniak</i> , Rozliczanie przeszłości. Odpowiedzialność byłych przywódców wschodnioniemieckich za śmierć uciekinierów z NRD	211
<i>Anna Artwińska</i> , Friedrich Schiller w NRD: „Bo on jest nasz...” (Jubileusz 1955)	224
<i>Ernest Kuczyński</i> , „Była autorytetem moralnym...” Reakcja prasy polskiej na śmierć Marion hrabiny Dönhoff	233

OCENY I OMÓWIENIA

Anna Wolff-Powęska, Dieter Bingen (red.), Polacy – Niemcy. Sąsiedztwo z dystansu (omów. <i>Izabela Janicka</i>)	251
Walter Eucken, Podstawy polityki gospodarczej (omów. <i>Roman Dziergwa</i>)	255
Stephan Burgdorff, Christian Habbe (Hrsg.), Als Feuer vom Himmel fiel. Der Bombenkrieg in Deutschland (omów. <i>Marek Andrzejewski</i>)	259
Klaus von See, Julia Zernack, Germanistik und Politik in der Zeit des Nationalsozialismus (omów. <i>Anna Stolarczyk</i>)	263

Mirosław Cygański, Tadeusz Dubicki, Niemcy wschodniobałtyccy w Estonii, na Łotwie i Litwie. Zarys dziejów do roku 1920 (omów. <i>Tomasz Paluszyński</i>)	266
Marek Zybura (wybór i opracowanie), Izabela Surynt (współpraca), „Patagończyk w Berlinie”. Witold Gombrowicz w oczach krytyki niemieckiej (omów. <i>Łukasz Musiał</i>)	278
Ernst Jünger, Promieniowania, przekład Sławomir Błaż (omów. <i>Łukasz Musiał</i>)	280

Noty

Polskie dokumenty dyplomatyczne 1972, red. Włodzimierz Borodziej; Polskie dokumenty dyplomatyczne 1939 styczeń-sierpień, red. Stanisław Żerko (omów. <i>Zbigniew Mazur</i>)	284
Gregor Schöllgen, Die Außenpolitik der Bundesrepublik Deutschland. Von den Anfängen bis zur Gegenwart (omów. <i>Aleksandra Kruk</i>)	286
Przemysław Chojnowski, Zur Strategie und Poetik des Übersetzens. Eine Untersuchung der Anthologien zur polnischen Lyrik von Karl Dedecius (omów. <i>Anna Stolarczyk</i>)	287

Z KRONIKI NAUKOWEJ

<i>Ryszarda Formuszewicz, Rafał Żytniec</i> , O nowy kształt historycznych badań regionalnych	291
<i>Marcin Piechocki</i> , Europa w XXI wieku. Między realizmem a idealizmem	294
<i>Romualda Zwierzycka</i> , Nagroda Pracy Organiczej dla profesora Andrzeja Kwileckiego	295

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Przemysław Hauser, Jerzy Kozeński, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Aleksander Posern-Zieliński, Tomasz Rynarzewski, Andrzej Sakson (przewodniczący), Tomasz Schramm, Jerzy Strzelczyk, Wacław Wilczyński, Marian Wojciechowski, Anna Wolff-Powęska

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska
 Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisiecki
 Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
 POZNAŃ, UL. MOSTOWA 27

tel. (061) 852 28 54; fax (061) 852 49 05; e-mail: wydawnictwo@iz.poznan.pl; www.iz.poznan.pl
www.pz.iz.poznan.pl

WYDAWNICTWO I DRUKARNIA UNI-DRUK s.j.
 62-030 Luboń, ul. Przemysłowa 13, tel. (0-61) 899 49 49 do 52

INDEKS 371351

INHALT

Das heutige Deutschland

- Jan Pruszyński*, Das Recht auf das kulturelle Erbe und der Besitz von Kunstwerken und Kulturdenkmalern
Maria Tomczak, Die neue Regierungskoalition in Deutschland
Andrzej Guział, Die Stellung Russlands in der Außenpolitik Deutschlands und die Aussichten für eine gemeinsame Ostpolitik der EU
Robert Łoś, BRD – Polen während des Umsturzes im Oktober 1956
Bernd Rother, Der Besuch Willy Brandts in Warschau im Dezember 1985. Die Zeitumstände und Fakten
Maria Wagińska-Marzec, Konflikte über die Bayreuther Festspiele
Marek Andrzejewski, Die Migration von Deutschsprachigen in Polen in den Jahren 1933-1939
Katarzyna Jedynakiewicz, Das politische Exilkabarett „Die Pfeffermühle“ von Erika Mann (1933-1937)
Henryk Kuszczak, Meinungen über die Deutschen. Einstellungen der Bürger von Gubin
Magdalena Tomaszewska, Die nationale Selbstidentifizierung jugendlicher „Spätaussiedler“ aus Polen in Deutschland
Monika Mardas, Adam Szymaniak, Abrechnung mit der Vergangenheit. Die Verantwortung der früheren ostdeutschen Politiker für den Tod von Flüchtlingen aus der DDR
Anna Arwińska, Friedrich Schiller in der DDR: „Denn er gehört zu uns...“ (150. Todestag 1955)
Ernest Kuczyński, „Sie war eine moralische Autorität“. Marion Gräfin Dönhoffs Tod im Spiegel der polnischen Presse
- Buchbesprechungen

CONTENTS

Contemporary Germany

- Jan Pruszyński*, The Right to Cultural Heritage and the Property of Art Objects
Maria Tomczak, The New Government Coalition in the FRG
Andrzej Guział, The Place of Russia in the Foreign Policy of the FRG and the Chances for a Common Eastern Policy of the EU
Robert Łoś, FRG – Poland during the Breakthrough of October 1956
Bernd Rother, Willy Brandt's Visit to Warsaw in December 1985. Circumstances and Facts
Maria Wagińska-Marzec, Controversies over the Wagner Festival in Bayreuth
Marek Andrzejewski, The German-Speaking Emigration in Poland in the Years 1933-1939
Katarzyna Jedynakiewicz, Erika Mann's Émigré Political Cabaret "Die Pfeffermühle" (1933-1937)
Henryk Kuszczak, Opinions about Germans. The Attitudes of the Inhabitants of Gubin
Magdalena Tomaszewska, The National Identification of Young Emigrants (Aussiedler) from Poland in Germany
Monika Mardas, Adam Szymaniak, Settling Accounts with the Past. The Responsibility of Former East-German Leaders for the Death of Escapees from the GDR
Anna Arwińska, Friedrich Schiller in the GDR: "For He is Ours..." (The Jubilee of 1955)
Ernest Kuczyński, "She was a Moral Authority..." The Reaction of the Polish Press to the Death of Marion Countess Dönhoff
- Book Reviews